At Eti Yemenin Hükmü Nedir?

Soru: At eti yemek caiz midir? Geçenlerde mezheplere sıcak bakmayan bir selefi arkadaşımla konuşurken at eti yemenin hadisle sabit caiz bir iş olduğunu fakat buna rağmen Ebu Hanife'nin buna cevaz vermediğini söyledi. Şayet böyleyse bu meselenin izahı nasıl olmalıdır? Selamlar…

Cevap: At etinin yenilmesiyle ilgili mesele tartışmalıdır. Ve bu tartışmanın merkezindeki ana etken de konu hakkındaki rivayetlerin zahirleri itibarıyla mütearız/ çelişik olmalarıdır. Zira Halid b. Velid'den nakledilen bir rivayete göre Hz. Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) at, katır ve eşeklerin etlerinin yenmesinden nehyetmiştir.[1]**İbn Abbas**'tan da rivayet edildiğine göre o da at etinin yenmesini mekruh kabul eder[2] ve "Atı, katırları ve eşekleri binesiniz diye yarattı"[3] şeklindeki ayet-i kerimesini okurdu. [4] Yine Halid b. Velid'den gelen **Darekutnî** rivayetinde de Hz. Peygamber (Aleyhissalatü vesselam)'in Hayber günü at etini yasakladığı kaydedilmektedir.[5]

Bu rivayetleri delil olarak ittihaz etmeyen İmameyn at eti yemekte her hangi bir beis olmadığını savunmuşlardır. Yine Cabir b. Abdillah (Radıyallahu Anh)'dan rivayet edildiğine göre o Hz. Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) döneminde at eti yediklerini belirtmektedir.[6] **Esma b. Ebi Bekr** de Allah Resulu (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) döneminde at kesip yediklerini bildirmektedir.[7]

Bu konudaki rivayetlerin hayli fazla olduğunu belirten **İmam et-Tahavi** şunları söyler: "Nazar cihetiyle bakılacak olsa ehli eşekle et arasında her hangi bir farkın bulunmamaktadır. Ancak konu hakkında varit olan ve at etinin mübah olduğunu gösteren rivayetler dikkate alınmalıdır. Özellikle Cabir (Radıyallahu Anh)'in rivayetinde ehli eşekle atın ayrı tutulması ve birincisinin helal ikincisinin haram olduğunun belirtilmesi mühim bir noktadır. İmameyn at eti yemenin mübah olduğunu gösteren rivayetlerin tevatür seviyesinde olmalarından dolayı[8] cevazı savunmuşlardır.[9]

Görüldüğü gibi ortada hadislerin tearuzundan ve **Müçtehit imamlar**ın hadisle istidlal edip etmemeleri noktasındaki usullerinin farklılığından neşet eden bir ihtilaf vardır. Şimdi hangi ehl-i insaf bu mevzuyla ilgili Ebu Hanife'nin hadise rağmen hüküm verdiğini söyleyebilir? Böyle bir şeyi savunmak mümkün müdür? Kaldı ki meseleyi daha mufassal şekilde irdeleyenler göreceklerdir ki **İmam Ebu Hanife** at etinin kerahetini savunurken hadisi görmezden gelmeme peşindedir.

Özetleyecek olursak şunu söyleyebiliriz;

Konu hakkında varit olan ve at etinin helalliğine delalet eden **Cabir** hadisi sabittir. Aynı şekilde buna manen muarız olarak gelen **Halid b. Velid** hadisi de sabittir. Bu durumda **Ebu Hanife**'nin görüşünün sağlamlığı şöyle ortaya çıkacaktır: **Cabir (Radıyallahu Anh)**'e Halid b. Velid (Radıyallahu Anh)'in bahsettiği yasaklama ulaşmamıştır. Bu yüzden mazurdur. Şunu da bilmekteyiz ki; at etinin yenmesi başta caiz olan bir fiildi. Şu halde (Ebu Hanife'ye

göre) Halid b. Velid hadisi Cabir hadisini nesh etmiştir diyebiliriz.[10]

---

[1] Ahmed b. Hanbel, Müsned, No: 16817, Taberani, el-Kebir, No: 3826, Müsnedu'ş-Şamiyyîn, No: 483, İbn Mace, Sünen, No: 3198,

[2] Bu rivayetin zayıf olduğunu söyleyen muhalifler İbn Abbas'ın " De ki; bana vahyolunanlar arasında bir leş yahut dökülen kan veya domuz eti –ki o gerçekten bir pisliktir- ya da kendisiyle Allah'tan başkası için ses yükseltilmiş bir fısk olanın dışında yiyecek olan her hangi bir kimseye yemesi haram kılınmış bir şey bilmiyorum (En'am, 145)" ayetini delil getirerek at eti yemenin caiz olduğunu söylediği rivayeti getirmektedirler. Ayrıca yine Darekutnî' nin kendisinden kavi bir senetle naklettiğine göre o Hz. Peygamber (Aleyhisselam)'ın at yeti yemeyi tavsiye buyurduğunu nakletmektedir. Bkz. Şevkânî, Neylu'l-Evtâr, VIII/ 126 Mektebetu'l-Mustafa el-Halebi, Trh, B: Yok

[3] Kur'an, Nahl, 8

[4] Ebu Yusuf, el-Âsâr, No: 1051

[5] Darekutni, Sünen, Eşribe, No: 60

[6] Nesaî, Sünen, Kitabu's-Sayd ve'z-Zebaih, No: 4330, Tirmizi, At'ime, 5, İbn Mace, Sünen, Kitabu'z-Zebaih, No: 3197,

[7] Buhari, Sahih, Zebaih, No: 5200, Müslim, Kitabu's-Sayd, Kitabu's-Sayd, No: 1942, İbn Hibban, Sahih, No: 5271, Nesai, Sünen, No: 4406 vd.

[8] İmam Muhammed bu sebepten ötürü at etini helal saydıklarını ve Ebu Hanife'nin görüşünde olmadıklarını bizatihi kendisi tasrih etmektedir. Bkz. Muhammed b. Hasen eş-Şeybani, Kitabu'l-Âsâr, II/ 690-691, Daru'n-Nevadir, Suriye, Dımeşk, 2008, B.I

[9] Ebu Cafer et-Tahavî, Şerhu Meani'l-Âsâr, III/ 517-18 Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 2006, B.II (Mefhumen aktarım)

[10] Bkz. Zafer Ahmet et-Tehanevî el-Usmâni, İ'lau's-Sünen, XVI/ 7855-56, Daru'l-Fikr, Beyrut, Lübnan, 2001, B.I